

Agnieszka Olechowska, Radosław Piotrowicz

ARKUSZ KOMPETENCJI UCZNIA W ZAKRESIE UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY PRZEDMEDYCZNEJ W KL. I-III SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Uwagi wstępne

Arkusz kompetencji w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej przeznaczony jest do pomiaru:

- I. podstawowych wiadomości i umiejętności oraz kompetencji osobistych do pełnienia roli ratownika,
- II. umiejętności związanych z planowaniem i realizacją zadań,

CELE - ZASTOSOWANIE

Celem arkusza jest ewaluacja – ocena – w jakim stopniu i zakresie są opanowywane przez ucznia podstawowe wiadomości i umiejętności oraz nabyte kompetencje społeczne, które warunkują pełnienie roli ratownika.

Informacje z arkusza powinny ułatwić osobie nadzorującej program wdrożeniowy ustalić:

- czy i w jakim stopniu uczeń nabywa kompetencje,
- jaka jest dynamika osiągania założonych celów nauczania,
- jakie czynniki sprzyjają, a jakie utrudniają realizację programu,
- jakie podjąć działania w ramach indywidualnych programów edukacyjnych, zwiększających szansę osiągnięcia zamierzonych celów,
- kiedy i w jakim zakresie dokonywać modyfikacji tychże programów?

Ewaluacja może być dokonywana na różnych etapach programu:

1. na początku realizacji w celu uzyskania danych wyjściowych - ma wówczas charakter wstępnej diagnozy funkcjonalnej,
2. w toku realizacji - ocena umiejętności funkcjonalnych, której zadaniem jest modyfikacja działań zwiększających szansę powodzenia
3. na zakończenie – ocena końcowa, której zadaniem jest uzyskanie informacji co do uzyskanych efektów zrealizowanego programu.

Arkusze jest pomiarem, który może być wykorzystywany do dokonywania oceny przez osobę nadzorującą proces nauczania ucznia jako:

- wewnętrzny system oceny – dokonywany w celu modyfikacji indywidualnych zamierzeń i sposobów realizacji,
- zewnętrzny system oceny- dokonywany w celu oceny całej koncepcji programu.

BUDOWA ARKUSZA

W strukturze arkusza zawarto: aktywności zadaniowe, ocenę, uwagi o realizacji.

A/ Aktywności zadaniowe - są to umiejętności i kompetencje konieczne do pełnienia roli ratownika szkolnego. Dotyczą czterech kategorii zadań:

1. WIEDZY
2. UMIEJĘTNOŚCI ELEMENTARNYCH
3. KOMPETENCJI - ZASTOSOWANIA UMIEJĘTNOŚCI ELEMENTARNYCH
4. PRZYSTOSOWANIA INTERPERSONALNEGO DO REALIZACJI ZADAŃ

B/ Ocena- składa się na nią skala ocen, zróżnicowana ze względu na kategorię zadań, przyporządkowana do każdej aktywności zadaniowej.

Oceniający ma możliwość wyboru oceny aktywności zadaniowej:

1. **WIEDZA – POJECIA** – (zna, identyfikuje itp.) wg następującej skali ocen:

P – w sytuacji, gdy uczeń pamięta treść (nazwę, słowo)

R – w sytuacji, gdy uczeń potrafi tę wiedzę przekazać w sposób dla siebie dostępny, rozumie przyswojone informacje

S – w sytuacji, gdy uczeń potrafi tę wiedzę zastosować w określonej sytuacji

Opanowanie pojęć oznacza, iż uczeń zapamiętał treść, zrozumiał i potrafi je zastosować

2. **UMIEJĘTNOŚCI ELEMENTARNE** – podstawowe czynności „krok po kroku” (radzi sobie, podejmuje, przyjmuje, dostosowuje, stosuje itp.) wg następującej skali ocen:

1) **Samodzielnie** – umie wykonać poszczególne czynności poprawnie i samodzielnie;

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

- zadanie wykonane samodzielnie i poprawnie na tym poziomie można uznać za opanowane (mieszczące się w strefie aktualnego rozwoju),
- zadanie nie wykonane samodzielnie na tym poziomie rozumie się jako leżące w strefie najbliższego lub w strefie potencjalnego rozwoju o czym można się będzie dowiedzieć poprzez udzielenie uczniowi pomocy

2) Z pomocą – umie wykonać poszczególne czynności poprawnie, ale z pomocą nauczyciela lub zdolniejszego w tym zakresie rówieśnika:

- **częściową** - nauczyciel (lub zdolniejszy w tym zakresie rówieśnik) może udzielić uczniowi pomocy w postaci pokazu (**Pok**), instrukcji słownej (**Sl**) lub w postaci pomocy fizycznej (**Fiz**), kiedy np. prowadzi rękę dziecka lub pomaga w czynnościach wymagających siły fizycznej;
- **całkowitą** - jeżeli uczeń nie potrafi wykonać zadania z częściową pomocą, może wymagać całkowitego wykonania zadania przez inną osobę wykonanie zadania z całkowitą pomocą oznacza, że mieści się ono w obszarze potencjalnego rozwoju, jest za trudne do samodzielnej realizacji na etapie uczenia się elementarnej umiejętności;

3. KOMPETENCJE – ZASTOSOWANIE UMIEJĘTNOŚCI ELEMENTARNYCH (udzielenie w odpowiedni sposób pomocy w określonej sytuacji np. założenie opatrunku na skaleczenie, udzielenie pomocy osobie, która się zatręła itp.)

Ocena ma na celu określenie stopnia autonomii (samodzielności) ucznia wg następującej skali ocen:

1) + - samodzielnie – umie wykonać poszczególne czynności poprawnie i samodzielnie, nie wymaga wsparcia dorosłego;

- a) zadanie wykonane samodzielnie i poprawnie na tym poziomie można uznać za opanowane (mieszczące się w strefie aktualnego rozwoju),

2) +/- częściowo samodzielny - wymaga pomocy dorosłego na wybranym etapie zadania, umie wykonać poszczególne czynności poprawnie, ale z pomocą nauczyciela lub zdolniejszego w tym zakresie rówieśnika:

3) - zależny wymaga ciągłej pomocy na wszystkich etapach zadania, uczeń nie potrafi wykonać zadania z częściową pomocą, może wymagać całkowitego wykonania zadania przez inną osobę; wykonanie zadania z całkowitą pomocą oznacza, że mieści się ono w obszarze potencjalnego rozwoju, jest za trudne do samodzielnej realizacji, uczeń jest na etapie uczenia się elementarnej umiejętności

4. PRZYSTOSOWANIE INTERPERSONALNE DO REALIZACJI ZADAŃ

Ocena ma na celu określenie stopnia zaangażowania ucznia wg następującej skali ocen:

- 1) **ZAWSZE**- Uczestnik identyfikuje się z rolą i zadaniem, radzi sobie bez względu na sytuację
- 2) **CZASAMI**- Identyfikuje się z rolą lecz nie zawsze podejmuje działania w sytuacjach nowych-problemowych; daje sobie radę w sytuacjach znanych-typowych ulega własnym emocjom; podatny na wpływy innych osób – zdarza się iż odmawia wykonania zadania
- 3) **NIGDY** - Nie identyfikuje się z rolą, podejmuje działanie w wyniku nakazu, brak inicjatywy w działaniu; nie radzi sobie z elementarnymi umiejętnościami, odmawia wykonania zadania- wycofuje się, unika, przejawia niechęć do współpracy.

C/ Uwagi o realizacji- dotyczą szczególnie wybieranej oceny w kategorii: NIGDY, CZASAMI.

Zadaniem osoby badającej jest sprecyzowanie istniejących trudności, barier u uczestnika szkolenia które mu uniemożliwiają bądź ograniczają nabywanie wiedzy i umiejętności. **Odpowiedzi te mają charakter jakościowy i wymagają uzupełnienia komentarzem**, dzięki czemu będzie możliwa modyfikacja oddziaływań rehabilitacyjnych w zakresie metod, form i środków dydaktycznych.

Bez dodatkowych informacji zaznaczona sama forma odpowiedzi- NIGDY , CZASAMI ma niewielką wartość merytoryczną

Oceniający

Oceniającym jest osoba, która nadzoruje – realizuje zadania nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej. Od badającego wymaga się znajomości osoby badanej, uczestniczenia w sytuacjach zadaniowych w roli obserwatora lub uczestnika

Arkusz kompetencji ucznia w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w kl. I-III szkoły podstawowej

Nazwisko i imię ucznia.....**Płeć M/K****klasa**.....**Data badania**.....

Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: TAK/ NIE

Rodzaj potrzeb (opinia, orzeczenie, inne):

I. WIEDZA /P-(pamięta nazwę); R- (rozumie, umie wyjaśnić, porównać, wskazać); S- (stosuje, wykorzystuje)/

Aktywność zadaniowa	Ocena			Uwagi o realizacji
	P	R	S	
1. Pojęcie „Młodszy Ratownik Szkolny”				
2. Pojęcie „pierwsza pomoc”				
3. Pojęcia dotyczące wybranych części ciała człowieka: głowa, oko, ucho, dłoń, stopa, nos, usta, drogi oddechowe, klatka piersiowa, oddychanie, kaszel, łopatki				
4. Pojęcie „apteczka” i nazwy elementów wyposażenia: bandaż, rękawiczki, chusta trójkątna, plaster, plaster z opatrunkiem, gaza, maseczka, nożyczki, koc termiczny („folia życia”), gwizdek, agrafka, jałowy opatrunek, wilgotny opatrunek, czysta woda				
5. Pojęcie „numer alarmowy” i nazwy poszczególnych służb ratowniczych: pogotowie, straż pożarna, policja				

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

6. Pojęcia związane z akcją ratowniczą: uciśnięcie, uderzanie, pozycja boczna-bezpieczna, pozycja przeciwwstrząsowa, udrożnienie, resuscytacja krążeniowo-oddechowa, sztuczne oddychanie, pośredni masaż serca, schładzanie, ogrzewanie, akcja ratownicza, pozycja „żółwia”				
7. Pojęcia związane z osobą, której udziela się pomocy: poszkodowany, osoba przytomna, osoba nieprzytomna				
8. Pojęcia związane z sytuacją trudną: zagrożenie, niebezpieczna sytuacja, teren otwarty, zagrożone pomieszczenie, atak (psa), ciało obce, zadławienie,				
9. Pojęcia związane z urazami: uraz, krew, krwawienie, skaleczenie, zranienie, złamanie, zwichnięcie, porażenie, oparzenie termiczne, oparzenie chemiczne, odmrożenie, utrata ciepła, zatrucie, ukąszenie, ugryzienie				
10. Pojęcia związane z czynnikami niebezpiecznymi: prąd, źródło prądu, piorun, środek chemiczny, trucizna, drażniący zapach				

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

II. UMIEJĘNOŚCI ELEMENTARNE /z pomocą : P (pokaz, naśladownictwo), S- (słowna instrukcja), F (pomoc fizyczna , prowadzenie rąk ucznia)/

Aktywność zadaniowa	Ocena					Uwagi o realizacji
	Samodzielnie	częściową			Odmawia wykonania zadania	
		P	S	F		
1. Umie rozejrzeć się i sprawdzić czy sam jest bezpieczny i czy wokół jest bezpiecznie						
2. Potrafi na różne sposoby wezwać pomoc: wołać dorosłych, sąsiadów, inne dzieci, gwizdać, dzwonić po pomoc						
3. Potrafi wezwać pomoc według poznanego schematu (kto? co? komu? gdzie?)						
4. Potrafi wybrać odpowiednie elementy wyposażenia apteczki (skompletować apteczkę)						
5. Potrafi znaleźć w szkole apteczkę						
6. Umie rozwinąć i zwinąć bandaż						
7. Umie owinać bandażem opatrywane miejsce						
8. Umie odkleić (odwinąć, odpakować) plaster i przykleić w odpowiednim miejscu						
9. Umie założyć rękawiczki						

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

10. Umie przyłożyć element uciskowy i owinąć bandażem							
11. Potrafi założyć i zdjąć maseczkę do sztucznego oddychania							
12. Umie odciąć odpowiedni fragment bandaża, gazy, plastra							
13. Umie znaleźć źródło czystej wody							
14. Umie przemyć wodą opatrywane miejsce							
15. Umie przykryć osobę poszkodowaną (kurtką, swetrem, kocem termicznym itp.)							
16. Umie mówić do poszkodowanego w uspokajający sposób							
17. Umie posadzić poszkodowanego na krześle							
18. Umie odpowiednio ucisnąć nos poszkodowanego w sytuacji krwawienia lub podać chusteczkę (gazę) i polecić uciskanie nosa poszkodowanemu i oddychanie ustami							
19. Umie sprawdzić czy poszkodowany oddycha (patrzy czy porusza się klatka piersiowa)							
20. Umie udrożnić drogi oddechowe poszkodowanego							
21. Umie wykonać sztuczne oddychanie według schematu 30:2							
22. Umie wykonać pośredni masaż serca							
23. Potrafi ułożyć poszkodowanego w pozycji bocznej-bezpiecznej							

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

24. Potrafi ułożyć poszkodowanego w pozycji przeciwwstrząsowej						
25. Umie unieruchomić zranioną kończynę poprzez dociążenie do ciała lub obłożenie						
26. Potrafi powstrzymać się przed dotknięciem źródła prądu w sytuacji porażenia poszkodowanego przez prąd						
27. Umie schładzać miejsce oparzenia polewając wodą						
28. Umie usunąć z powierzchni ciała oparzonego substancję szkodliwą polewając dużą ilością czystej wody lub ścierając mechanicznie						
29. Umie rozebrać poszkodowanego ze skażonej odzieży						
30. Umie zabezpieczyć osobę poszkodowaną przed utratą ciepła (nie rozbiera, okrywa)						
31. Umie stopniowo ogrzewać odmrożone części ciała poszkodowanego (owinać kocem, suchym ręcznikiem)						
32. Potrafi powstrzymać się przed wejściem do pomieszczenia, w którym czuć jakiś dziwny zapach						
33. Umie uderzać między łopatkami poszkodowanego, który się zadławił						
34. Umie uciskać przeponę poszkodowanego, który się zadławił						
35. Umie usunąć ciało obce z ust (jamy ustnej) poszkodowanego, jeśli jest widoczne						

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

III. KOMPETENCJE/ + (samodzielny-(nie wymaga pomocy dorosłego na żadnym etapie zadania), +/- (częściowa- wymaga pomocy dorosłego na wybranym etapie zadania), -(zależny wymaga ciągłej pomocy na wszystkich etapach zadania)

Aktywność zadaniowa	Ocena			UWAGI
	+	+/-	-	
I. Kompetencje ogólne:				
1.1. Skompletowanie apteczki				
1.2. Rozpoznawanie wybranych części ciała człowieka				
1.3. Ocena miejsca zdarzenia				
1.4. Wzywanie pomocy				
II. Kompetencje szczegółowe:				
2.1. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji krwawienia z nosa				
2.2. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji skaleczenia				
2.3. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji zranienia				
2.4. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji złamania				
2.5. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji porażenia piorunem				

Program nauczania pierwszej pomocy przedmedycznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów

2.6. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji porażenia prądem				
2.7. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji oparzenia termicznego				
2.8. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji oparzenia chemicznego				
2.9. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji odmrożenia				
2.10. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji zatrucia				
2.11. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji ukąszenia				
2.12. Zgodne z zasadami zachowanie w sytuacji ataku psa				
2.13. Udzielenie pierwszej pomocy osobie nieprzytomnej – oddychającej				
2.14. Udzielenie pierwszej pomocy osobie nieprzytomnej – nie oddychającej				
2.15. Udzielenie pierwszej pomocy w sytuacji zadławienia				

IV. PRZYSTOSOWANIE

Aktywność zadaniowa	Ocena			Uwagi o realizacji
	ZAWSZE	CZASAMI	NIGDY	
1. Dostosowuje zachowanie do stanu emocjonalnego poszkodowanego i innych osób				
2. Współpracuje w zespole				
3. Podejmuje decyzje				
4. Udziela pomocy				
5. Instruuje inne osoby w przypadku gdy nie może sam udzielić bezpośredniej pomocy				
6. Przewodzi, kieruje akcją ratowniczą				